

Metožu daudzveidība, strādājot ar bērniem ar kombinētiem attīstības traucējumiem.

RPAC izgl.metodiķe
A.Viļuma

Mērķis – paplašināt zināšanas par metožu daudzveidību, strādājot ar bērniem ar kombinētiem attīstības traucējumiem

Uzdevumi:

- iepazīstināt ar metodēm, kuras izmantot darbā ar bērniem ar kombinētiem attīstības traucējumiem
- padziļināt zināšana par bērniem ar kombinētiem attīstības traucējumiem
- praktiskā, radošā darbnīca, ieskaitot interaktīvās darba metodes

Metodes – skolotāja un skolēnu savstarpējās sadarbības didaktiskie paņēmieni, kas palīdz skolēniem iegūt jaunas zināšanas, prasmes un iemaņas, attīstot un pilnveidojot jau esošās, attīstot izziņas spējas

Mācību metožu klasifikācija atbilstoši didaktikas pamatuzdevumiem

Zināšanu
iegūšanas
metodes

Prasmju un
iemaņu
veidošanas
metodes

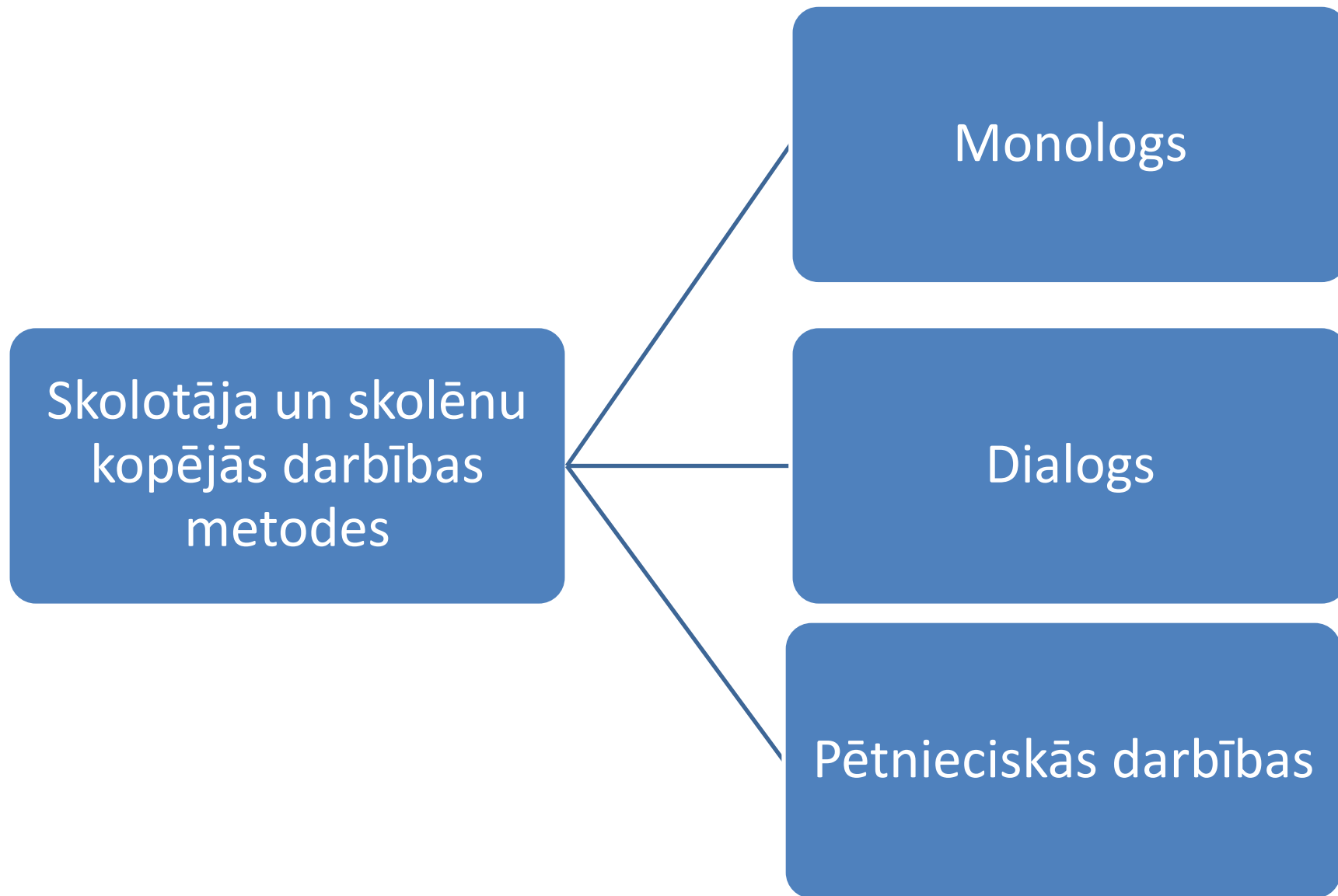
Zināšanu
izmantošanas
un radošās
darbības
metodes

Mācību metožu klasifikācija pēc informācijas sniegšanas rakstura

Verbālās
(mutvārdu)

Praktiskās
darbības

Uzskatāmības

Kombinēti attīstības traucējumi – kognitīvās attīstības, mācīšanās, fiziskās attīstības traucējumi – GAT, AST, DAUNA SINDROMS, BCT

GAT – garīgās attīstības traucējumi (viegli, vidēji smagi, smagi, vairāki smagi – var būt iedzimti un iegūti (dzemdību trauma (asfeksija), galvas smadzeņu trauma, meningīts u.c.)

- mācīšanās grūtības
- attīstās lēnāk
- konstatē piedzimstot vai agrā bērnībā

AST (autiskā spektra traucējumi) jeb autisms – grūtības ar ikdienas sociālo mijiedarbību, komunikāciju, sadarbību, citu cilvēku emocionālo ekspresiju, grūtības sajūst pasauli, empātiju.

Aspergera sindroms – viegla autisma forma (grūti iekļauties sabiedrībā, taču daudz vieglāk saskata dažādas likumsakarības), var kļūt izcili kādā konkrētā jomā

Dauna sindroms – iedzimta hromosomu pataloģija, ko 1866.gadā pirmo reizi apraksta Džons Lengdons Dauns, bet hromosomu defektu atklāja Žeroms Ležēns 1959.gadā (uz 800 bērniem vidēji piedzimst 1 ar Dauna sindromu)

<https://www.nature.com/scitable/content/Observations-on-an-ethnic-classification-of-idiots-16179/>

https://en.wikipedia.org/wiki/J%C3%A9r%C3%B4me_Lejeune

BCT (bērnu cerebrālā trieka) – cerebrālā paralīze rada bērna nespēju – muskuļu kontroles traucējumi (grūtības noturēt ķermeni pareizā stāvoklī un pārvietoties)

Skolotāja uzdevums – sniegt skolēniem akadēmiskās zināšanas, veicināt viņu sociālo, emocionālo un pašvadības kompetenču attīstību, jo īpaši svarīgi attīstīt šīs kompetences ir bērniem ar kombinētiem attīstības traucējumiem, līdz ar to īpaša uzmanība ir jāpievērš metodēm

Verbālās

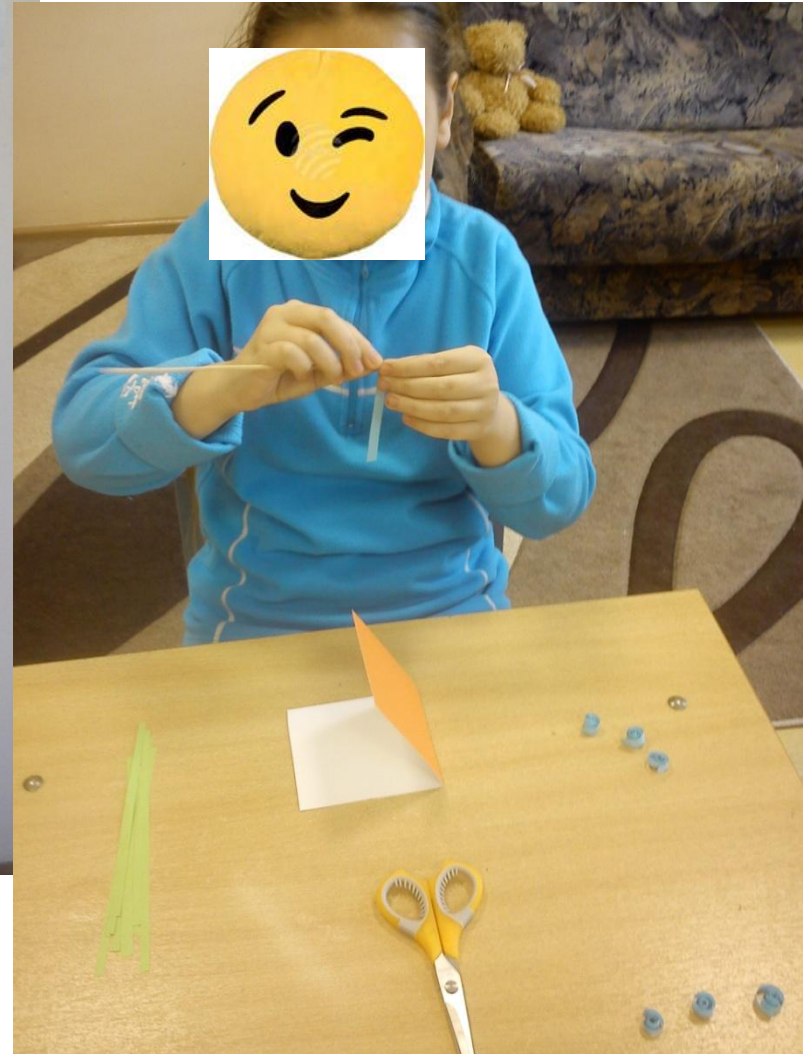
Uzskatāmības

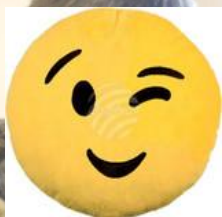
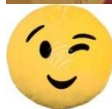
Praktiskās darbības

Sīkās motorikas attīstība (no 1. -9.klasei)

- pirkstiņspēles
- dažādas aktivitātes, kurās tiek nodarbināti pirksti, rokas, plaukstas (roku, plaukstu izvingrināšana, pirkstu “ceļošana”, zīmēšana ar pirkstiem – smiltis, akmeņi, putraimi u.c.)
- aukliņu vēršana caurumos
- papīra, kartona plēšana
- tauste

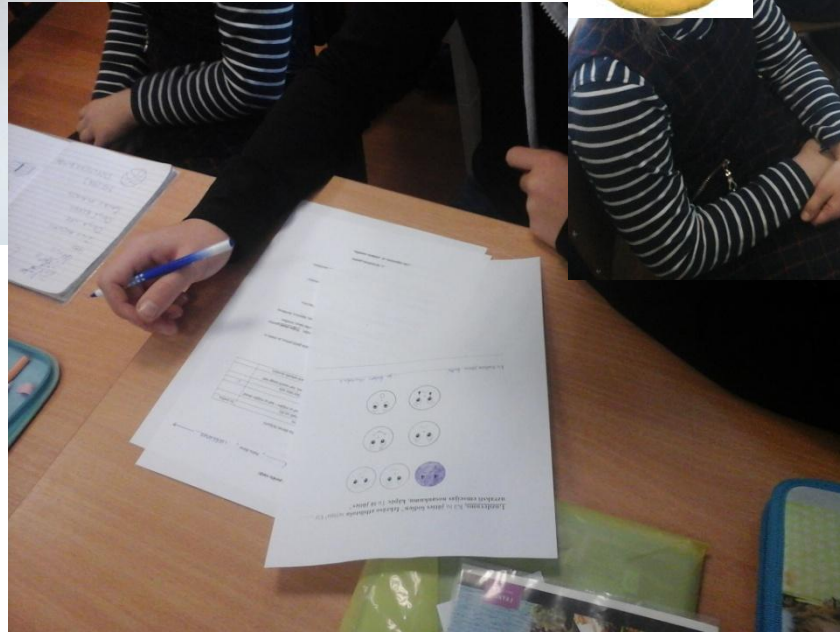

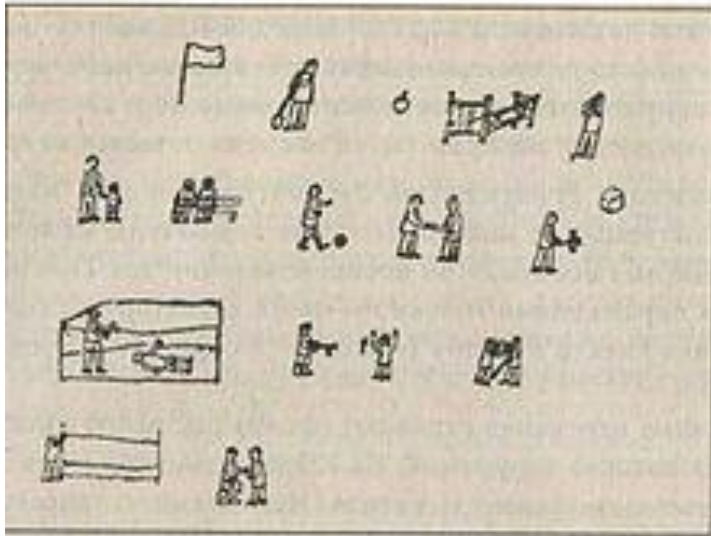
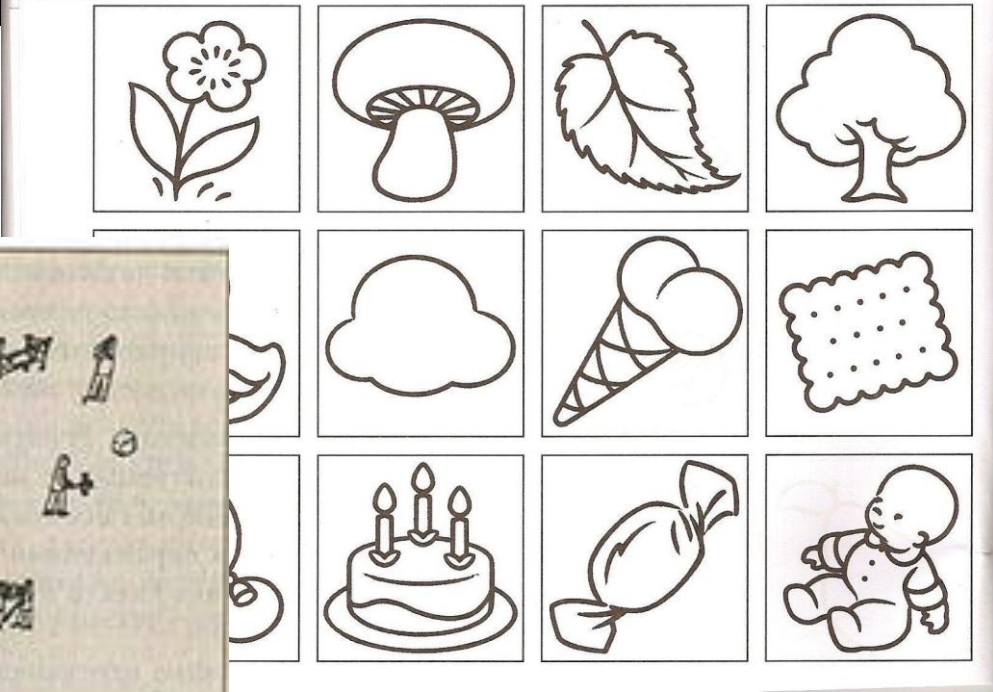

Piktogrammas

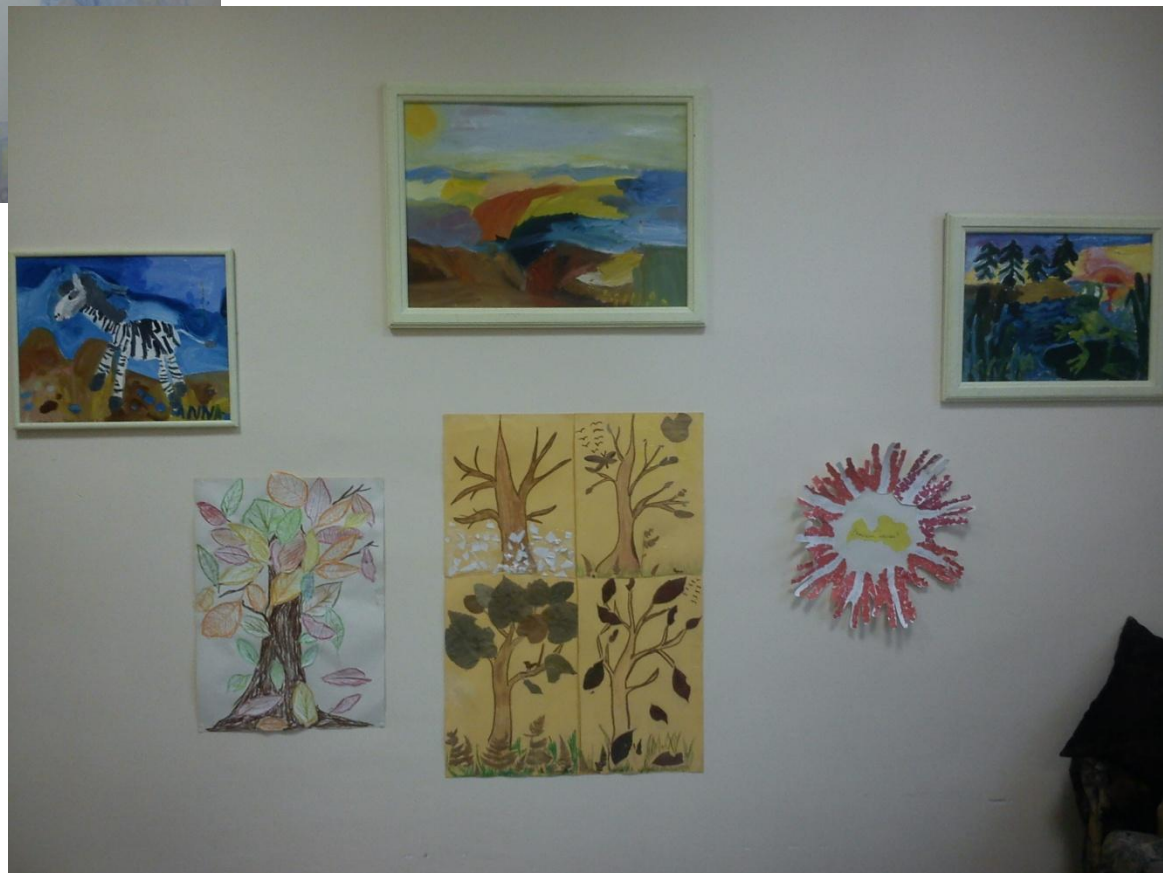
- pašvadībai, paškontrolei
- vārdu mācība, lasītprasme
- iegaumēšana
- tekstveide, saistītās runas attīstība
- spēles ar piktogrammām (skolotājs lasa tekstu, skolēns paceļ atbilstošu piktogrammu)

- spēle kā metode
- saziņa bez vārdiem
- sociodrāma – kādas situācijas risināšana caur izspēlēšanu, caur spoguļošanu (viens otram pretī atspoguļo viens otra mīmiku, tad izstāsta kādas sajūtas radījusi konkrēta mīmika)
- pāru, grupu darbs
- projekti
- kombinētās stundas
- nodarbības dabā
- muzejpedagoģiskās nodarbības
- DL, IT izmantošana u.c.

Krāsu izmantošana matemātikas stundās

- pulkstenis
- “draudzīgās” vienādības
- skaitļa “kaimiņi”
- nezināmā aprēķināšana
- pāra, nepāra skaitļi
- skaitļu šķiras

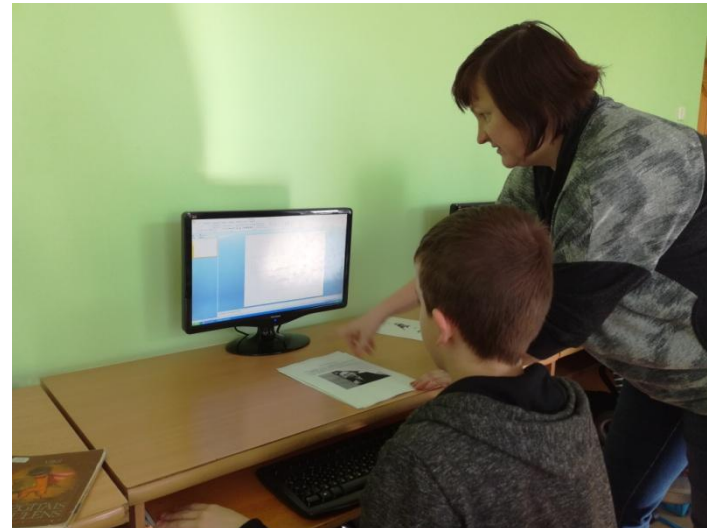
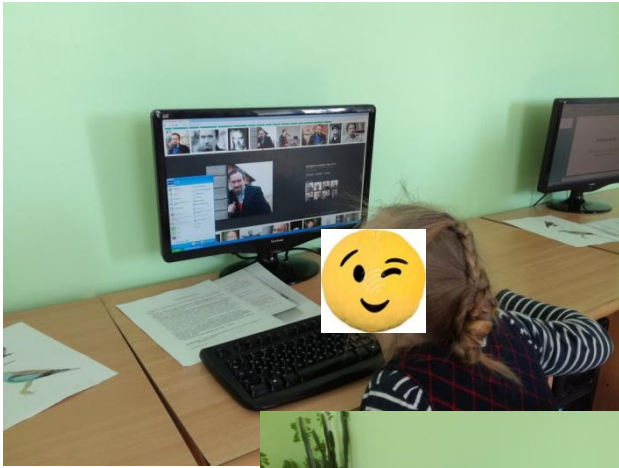
Vielas apgūšana caur filmu, multfilmu

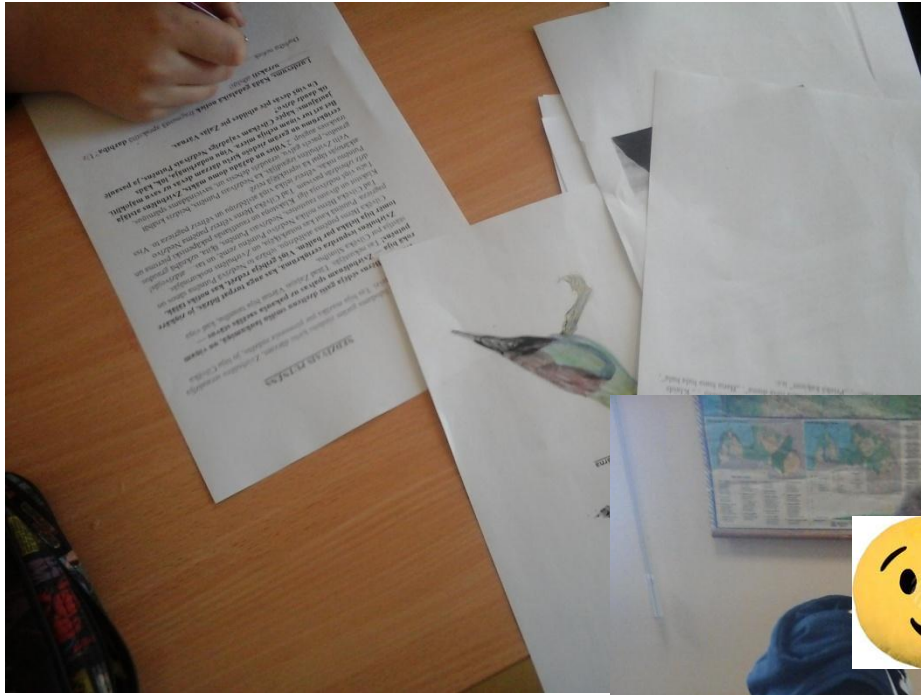
- uzdevumu izvirzīšana pirms noskatīšanās
- demonstrēšana
- pārrunas par redzēto
- skolēnu patstāvīgais darbs
- kopsavilkums

Kombinētā stunda

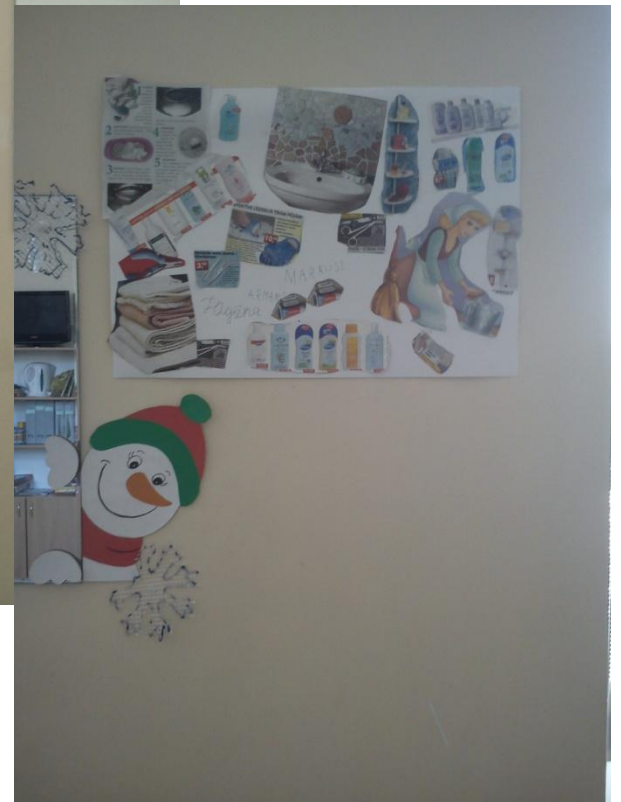
- sadarbība ar cita mācību priekšmeta skolotāju
- vienota mērķa izvirzīšana
- secība
- uzdevumi skolēniem
- kopsavilkums(izvērtējums)

Mākslas terapijas elementi (mākslas terapija – korekcijas un attīstības metode caur māksliniecisko darbību)

- bērna pašizpaušmes iespējas un spontanitāte
- unikalitāte
- sadarbības princips

Darba lapas – atbilstoši skolēnu spējām, attīstības līmenim, veselības stāvoklim, izceļot svarīgāko.

DL struktūra

- informatīvais teksts
- uzdevumi darbam ar tekstu
- krustvārdu vai ungāru mīklas (atkarībā no mērķa) u.c.

Ieteikumi

Izstrādājot/ veidojot darba lapas, atgādnes, uzskati, prezentācijas skolēniem ar garīgās attīstības traucējumiem, jāievēro

- minimālisms
- vienkāršība
- uzskatāmība
- akcenti, atslēgas vārdu izcelšana
- atkārtojums, nostiprināšana

VIDĒJAIS ARITMĒTISKAIS (jaunā viela)

ATCERIES!

Lai aprēķinātu skaitļu vidējo aritmētisko,

1) **saskaita visus skaitļus,**

2) **iegūto summu dala ar saskaitāmo skaitu.**

PIEMĒRAM

Doti skaitļi **1; 2; 9**, aprēķini **vidējo aritmētisko**, tātad

1) **1+2+9=12** (saskaita visus skaitļus)

• • • \ (summa)

2) **12:3=4** (summu dala ar skaitļu skaitu)
(vidējais aritmētiskais)

1.uzdevums.

Aināram ir **5** konfektes, Andai – **7** konfektes, Jānim – **6** konfektes. Cik **vidēji konfektes** ir bērniem? (Aprēķini **vidējo aritmētisko!**)

2.uzdevums.

Sandra pirmdien izlasīja **35** lpp., otrdien – **40** lpp., bet trešdien – **33** lpp. Cik **vidēji lappušu** izlasīja dienā Sandra? (Aprēķini **vidējo aritmētisko!**)

3.uzdevums.

Doti skaitļi – **51, 78, 93, 128, 30**. Aprēķini **vidējo aritmētisko!**

ATCERIES!

Sākumā jā**aprēķina** doto **skaitļu summa** (saskaita kopā).

Izdala **summu ar** skaitļu **skaitu**.

Piemēram.

Doti skaitļi **2, 3, 4**. Aprēķini doto skaitļu **vidējo aritmētisko!**

$$2+3+4=9$$

$$9:3=3$$

Tātad, doto skaitļu **vidējais aritmētiskais** ir **3**.

PUTNI, TO UZBŪVE

Putni – ar spalvām klāti **mugurkaulnieki**, kas **dēj olas** un **prot lidot** (gandrīz visi). Ir vairāk nekā 10 000 putnu sugu. Tie **dzīvo no Arktikas līdz pat Antarktīdai**.

Putnu lielums var būt no **5 centimetriem**, kā **kolibri**

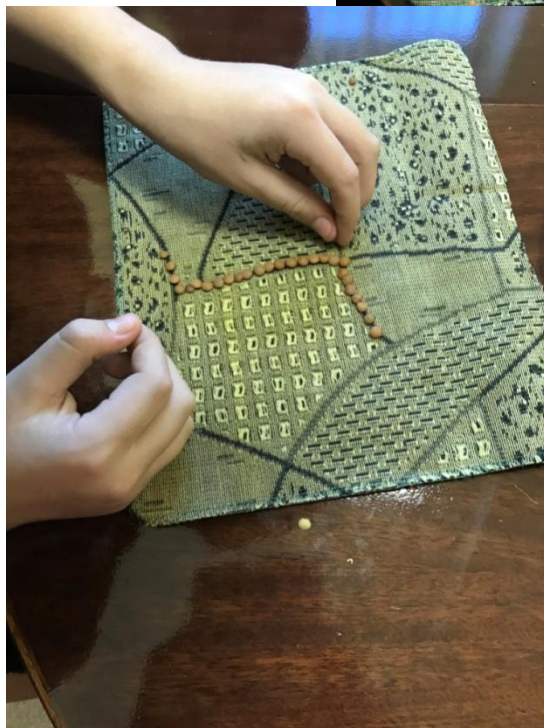
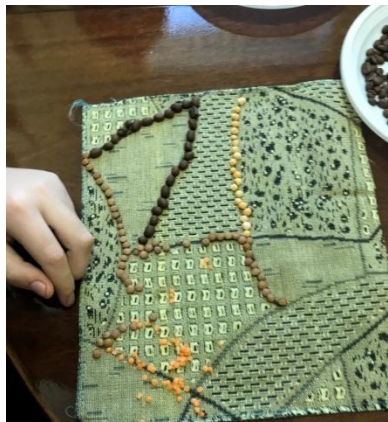
līdz pat **2,7 metriem** – **strausi**.

DVE (dabas vides estētikas) metodikas izmantošana

- sajūtas
- sīkā motorika
- korekcija
- pašvadība
- pacietība

Kopsavilkums

1. Metodes – skolotāja un skolēnu savstarpējās sadarbības paņēmieni
2. Kombinēti attīstības traucējumi – kognitīvās attīstības, mācīšanās, fiziskās attīstības traucējumi – GAT, AST, DAUNA SINDROMS, BCT
3. Skolotāja uzdevums – sniegt skolēniem akadēmiskās zināšanas, veicināt viņu sociālo, emocionālo un pašvadības kompetenču attīstību, ievērojot individuālās attīstības īpatnības un spējas, veselības stāvokli, individuālo zināšanu un prasmju līmeni
4. Jāiekļauj praktiskās darbības, uzskatāmības un verbālās metodes

Izmantotie avoti:

1. http://skolai.daba.lv/proj_materiali/macibu_materiali/b/Tradic_macmetodes_prezent_rb_b.pdf
2. <https://www.nature.com/scitable/content/Observations-on-an-ethnic-classification-of-idiot-16179/>
3. [tps://en.wikipedia.org/wiki/J%C3%A9r%C3%B4me_Lejeune](https://en.wikipedia.org/wiki/J%C3%A9r%C3%B4me_Lejeune)
4. <https://www.vca.lv/rehabilitacija/makslas-terapija.html>
5. <https://lv.wikipedia.org/wiki/Putni>

Paldies par uzmanību!

Lai Jums katra
diena kā Skolotāju
diena, un...

